

Klimat- och näringslivsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor,
Klimat och miljö

Rådets möte (miljöministrarna) den 20 juni 2023

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt (allmän riktlinje)

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Det svenska ordförandeskapet har som ambition att miljørådet ska anta en allmän riktlinje om EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur, som presenterades den 22 juni 2022 och har behandlats i rådet sedan dess.

Förslaget syftar till att åstadkomma en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur, uppnå unionens övergripande mål för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt uppfylla unionens internationella åtaganden.

För att uppnå syftet föreslås ett flertal bindande mål och skyldigheter för medlemsstaterna rörande restaurering av olika typer av ekosystem.

Förslaget anger bland annat tidsatta krav på genomförande av åtgärder för att på sikt uppnå gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper utpekade

i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet samt vidmakthålla dessa både inom och utanför skyddade områden. Utöver detta föreslås indikatorer och mål för att stärka biologisk mångfald i jordbruks- och skogsekosystem, i vattendrag och i urbana miljöer, samt mål för att stärka populationer av pollinatörer.

Arbetet ska baseras på nationella restaureringsplaner, där medlemsstaterna redovisar prioriteringar och åtgärder för att nå målen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringens ståndpunkt rörande EU-kommissionens förslag till Förordning om restaurering av natur är densamma som överlagts med Miljö- och jordbruksutskottet den 13 april 2023 (Bilaga 2 till miljö- och jordbruksutskottets protokoll 2022/23:36).

Regeringen konstaterar att förordningstexten under förhandlingarna rört sig i riktning mot den svenska positionen i centrala delar. Likväl kvarstår problem som regeringen tidigare identifierade i förslaget. Bland dessa ingår att förslaget till allmän riktlinje inte i tillräcklig utsträckning respekterar jordbrukets markanvändning och det nationella självbestämmandet i skogsfrågor. Dessutom riskerar det att medföra ökad komplexitet och minskad flexibilitet vid prövning och samhällsplanering. Mot bakgrund av detta, samt riksdagens tidigare ställningstagande i subsidiaritetsfrågan, kan Sverige inte ställa sig bakom en allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Statsråd Pourmokhtari hade överläggning om faktagromemoria med miljö- och jordbruksutskottet den 27 oktober 2022 samt information i miljö- och jordbruksutskottet den 15 december och samråd med EU-nämnden den 16 december 2022 inför policydebatt på miljörådet den 20 december samma år. Överläggning hölls även i miljö- och jordbruksutskottet den 13 april 2023.

Statsråd Kullgren informerade miljö- och jordbruksutskottet den 16 mars 2023 samt EU-nämnden den 17 mars inför jordbruks- och fiskerådet den 21 mars, där förordningen togs upp som en informationspunkt.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandlingarna pågår fortfarande. Givet att en allmän riktlinje kan nås kommer förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet att inledas under hösten.

Faktapromemoria: Förordning om restaurering av natur,
2021/22:FPM114.

4. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/1242 vad gäller skärpning av normerna för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon och införande av rapporteringsskyldigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Europeiska kommissionen föreslår nya skärpta EU-mål för koldioxidutsläpp från nytillverkade tunga vägfordon. Förordningen föreslås även innehålla krav på övervakning och rapportering av vissa uppgifter för nya tunga fordon. Förordningens räckvidd som helhet föreslås utvidgas till att i princip omfatta samtliga kategorier tunga vägfordon och tunga släpfordon över 3,5 ton. Vad gäller utsläppskraven så föreslås dessa omfatta nytillverkade tunga vägfordon över 5 ton med undantag för vissa fordonskategorier. Basåret för samtliga nya utsläppskrav föreslås vara 2025. Tungta vägfordon föreslås minska sina koldioxidutsläpp med 45 % från 2030, med 65 % från 2035 och med 90 % från 2040. För stadsbussar föreslås 100 % nollutsläppsfordon från 2030 och en särskild tilldelningsgrund för offentlig upphandling. Målnivåer införs även för tunga släpfordon över 8 ton. Tungta släpfordon med dragstång föreslås minska sina utsläpp med 7,5 % och semitrailers med 15 % till 2030. Målnivåerna för släpfordon bedöms kunna uppnås genom minskat rullmotstånd, aerodynamiska förbättringar och genom aktiv framdrivning med exempelvis eldrift.

Syftet med behandlingen vid rådsmötet är att låta ministrarna diskutera de föreslagna målnivåerna samt räckvidd.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar den övergripande inriktningen i kommissionens förslag. De nya målen har betydelse för Sveriges möjligheter att nå klimatmålet om nettonollutsläpp senast 2045.

Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp förslaget för en politisk diskussion. Den kommer att inrikta sig på de delar av förslaget som berör målnivåer och räckvidd som en vägledning för de fortsatta

förhandlingarna. Avseende detta har regeringen i faktaPM angett följande som förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen delar kommissionens bedömning att målnivåerna behöver utgå från de fastslagna skärpta klimatmålen. Det behöver närmare analyseras huruvida de föreslagna målnivåerna är realistiska mot bakgrund av takten i utbyggnaden av laddinfrastruktur. Ståndpunkten finns återgiven i sin helhet i faktaPM.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Förslaget har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Fortsatt behandling av ärendet: Fortsatt förhandling av förslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för miljö under det spanska ordförandeskapet. Regeringen avser utveckla sin ståndpunkt inför den fortsatta förhandlingen i rådet.

Faktapromemoria: Faktapromemoria 2022/23: FPM58

5. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa (omarbetning).

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Den 26 oktober 2022 presenterade kommissionen förslag på ett omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa, som en central del av den europeiska gröna given handlingsplan om nollförorening av luft, vatten och mark. Det övergripande syftet med förordningen är att stärka EU:s arbete för minskade luftföroreningshalter för att på så sätt uppnå färre antal förtida dödsfall, förbättrad hälsa och minskad miljöpåverkan. Luftkvalitetsdirektivet utgör tillsammans med EU-lagstiftning för minskade nationella utsläppsnivåer (det s.k. takdirektivet, (EU) 2016/2284), respektive minskade utsläpp från olika sektorer en del av samlade EU:s luftvårdspolitik, och det samverkar också med EU:s klimatlag, Fit for 55-paket och annan lagstiftning.

Förslaget till omarbetat direktiv medför att två befintliga luftkvalitetsdirektiv slås samman. Centralt i förslaget är skärpta luftkvalitetsnormer för en rad luftföroreningar till 2030 som ligger närmare WHO:s riktvärden och ger ett

ökat skydd för människors hälsa. Förslaget innehåller också bland annat förtydligade regler och krav för åtgärdsprogram för att åtgärda överskridanden av luftkvalitetsnormerna, förstärkta krav på kontroll av luftkvalitet, dvs. mätning och modellering av luftföroreningar, och utökade bestämmelser kring sanktioner vid överträdelse.

Kommissionens konsekvensanalys visar att förslaget väntas bidra till en kraftig förbättring av luftkvaliteten runt om i Europa fram till 2030 och att nyttorna för samhället med stor marginal överstiger kostnaderna.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar förslaget, som är i linje med de övergripande målsättningarna i den europeiska gröna given och kan bli ett viktigt verktyg för att minska luftföroreningshalterna och säkerställa ett effektivt skydd för såväl EU-medborgarnas hälsa som miljön. Regeringen avser framgent att verka för en ambitiös linje i förhandlingarna samtidigt som oförutsägbara och oproportionerliga budgetära konsekvenser för medlemsstaterna undviks och den administrativa bördan för berörda myndigheter begränsas. Detta är i enlighet med den tidigare överlagda svenska ståndpunkten.

Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp förslaget för diskussion, med fokus på frågor som rör ambitionsnivå och faktorer som är viktiga för att uppnå de föreslagna luftkvalitetsnormerna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 31 januari 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Fortsatt förhandling av direktivförslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för miljö under det spanska ordförandeskapet.

Faktapromemoria: 2022/23:FPM20, Översyn av EU:s luftkvalitetsdirektiv

6. Övriga frågor

a) Rapporter om viktiga internationella möten under senare tid

i) Trippelkonferens mellan parterna i Basel (COP 16), Rotterdam (COP 11) och Stockholm (COP 11) konventionerna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen kommer att informera om partskonferensen som ägde rum i Genève, 1–12 maj 2023. Partsmötet inom tre FN-konventioner om kemikalier och avfall, Basel-, Rotterdam- och Stockholmskonventionerna, hölls samtidigt under temat “Accelerating action: Targets for the sound management of chemicals and waste”. Konventionernas parter beslutade där att tre farliga ämnen ska förbjudas globalt och att ett bekämpningsmedel ska omfattas av informationskrav vid import och export. Partsmötet etablerade en kommitté för att säkerställa uppföljning av hur länderna genomför Stockholmskonventionen. Konventionen har varit i kraft i snart 20 år och detta ses som en stor framgång. Mötet antog också en vägledning om hållbar hantering av plastavfall.

ii) Andra mötet i den mellanstatliga förhandlingskommittén (INC-2) för att utveckla ett internationellt rättsligt bindande instrument om plastföreningar, inklusive i havsmiljön

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen kommer att informera om det andra internationella förhandlingsmötet om ett nytt globalt avtal mot plastföreningar som ägde rum i Paris, 29 maj - 2 juni 2023. Mötet var det andra av fem internationella förhandlingsmöten och målsättningen är att ett nytt globalt avtal ska finnas på plats till slutet av 2024. Mötet inleddes med diskussioner om procedurfrågor, vilket ledde till

att agendapunkterna som behandlar sakfrågor blev försenade. Förhandlingskommitténs byrå kunde väljas och Sveriges representant Johanna Lissinger Peitz valdes in som EU:s representant i byrån. Mötet lyckades besluta om att ge ordförande ett mandat att ta fram ett första utkast på konventionstext till det tredje internationella förhandlingsmötet som sker i november 2023.

iii) FN:s 2023 vattenkonferens

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen kommer att informera om FN:s vattenkonferens som ägde rum i FN:s högkvarter i New York, 22–24 mars 2023. Tadzjikistan och Nederländerna var medvärdar för mötet. Konferensen fokuserade på hållbar utveckling och integrerad förvaltning av vattenresurser för att uppnå sociala, ekonomiska och miljömässiga mål, samt syftade till att visa på bredden av vattenfrågor och synergierna med andra globala mål för hållbar utveckling (SDGs).

b) IMO:s kommitté för skydd av den marina miljön (MEPC 80)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Andreas Carlson

Förslagets innehåll: Kommissionen kommer att informera om ett möte i FN:s sjöfartsorganisations (IMO) miljöskyddskommitté (MEPC) som är planerat äga rum den 3–7 juli 2023. IMO antog 2018 en initial klimatstrategi med målsättningen att minska den genomsnittliga koldioxidintensiteten (koldioxid per tonkilometer) med minst 40 % till 2030 och med 70 % 2050, samt minska de totala utsläppen med minst 50 % till 2050, jämfört med 2008. En revidering av IMO:s klimatstrategi började förberedas 2022 och väntas beslutas på miljöskyddskommitténs nästa möte. EU:s medlemsstater har i gemensamma inlagor föreslagit nollutsläpp år 2050, samt en bindande global utsläppsavgift.

c) Genomförande av en europeisk bank för vätgas

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Ebba Busch

Förslagets innehåll: Europeiska vätgasbanken lanserades 2023 inom ramen för Net-Zero Industry Act i syfte att stimulera och stötta investeringar av hållbar vätgasproduktion. Vätgasbanken ska hjälpa till att hantera de initiala ekonomiska utmaningarna för en framväxande förnybar vätgasmarknad. Den kommer även ha en internationell dimension för att underlätta import av förnybar vätgas till EU. På miljørådet avser kommissionen informera om tjänsten "Auctions-as-a-service" som under Innovationsfonden ska hjälpa medlemsstater att säkra finansiering för olika vätgasprojekt. De första pilotauktionerna avser produktion av förnybar vätgas varav den första planeras till sista kvartalet 2023. Tjänsten "Auctions-as-a-service" innebär att medlemsstater får möjligheten att skjuta till nationella budgetar för att finansiera de projekt med lägst bud från sitt eget land som deltagit i auktionen men som inte fått stöd från Innovationsfondens budget. Teknikområden eller produkter för att fasa ut fossila utsläpp i därefter kommande "Auctions-as-a-service" har inte beslutats.

d) Rapport om tidig varning enligt EU:s avfallslagstiftning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Enligt avfallsdirektivet ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att förbereda för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ska uppgå till minst 55 % senast 2025. Kommissionen ska enligt direktivet lämna en rapport 2023 om vilka medlemsstater som riskerar att inte nå målet inklusive rekommendationer om vilka åtgärder som respektive medlemsstat skulle kunna vidta för att öka återvinningen. Rapporten är nu färdig och kommissionen kommer att informera om den.

e) Roms kandidatur för att stå värd för världsutställningen 2030

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den italienska delegationen

Ansvarigt statsråd: -

Förslagets innehåll: Den italienska delegationen avser informera om Roms kandidatur för att stå värd för världsutställningen EXPO som ska hållas 2030. Temat för kandidaturen är "People and Territories: Regeneration, Inclusion and Innovation".

f) Lägre momssats för återvunnet material/återvunna produkter – ett möjligt ekonomiskt verktyg för att främja den cirkulära ekonomin

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den tjeckiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Elisabeth Svantesson

Förslagets innehåll: Den tjeckiska delegationen avser lyfta frågan om hur lägre momssats för produkter gjorda av återvunnet material kan vara ett ekonomiskt verktyg för att främja den cirkulära ekonomin. I sin bakgrundsnot uppmanar Tjeckien kommissionen och medlemsstaterna att inleda en diskussion om möjligheten att inkludera vissa produkter med återvunnet innehåll i en lägre momssats, samt diskussion om andelen återvunnet innehåll i dessa produkter.

g) Arbetsprogram för det tillträdande ordförandeskapet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Presentation av den spanska delegationen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Det inkommande spanska ordförandeskapet kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden juli-december 2023.